

ihned pozastavil zaslané výpisy, neuznal tedy správnost vyúčtování a zůstatku (saldá). Odvolací soud praví, že žalobce o tom neprovedl povinného důkazu. Jest pravda, že se žalobce původně dovolával příslušného potvrzení a korespondence a nabízel důkaz výsledkem stran; že nepředložil ani potvrzení, ani korespondence, naopak že žalovaná předložila potvrzení ze dne 25. listopadu 1919, jehož pravost a správnost žalobce připustil, a v němž uznal správnost zaslaných výpisů z účtu. Než žalobce dále přednesl, že potvrzení s pozastavením kontokorentů ze dne 30. června 1919 zaslal přímo pražské ústředně žalované banky a že tam leží, a nabídl o tom důkaz vyžádáním příslušného dopisu. Tohoto důkazu nepřipustil ani první soud, ani soud odvolací, který odmítl také důkaz výsledkem stran pro jeho podpurnost. Nelze tudíž tvrditi, že žalobce neprovedl povinného důkazu, když mu nebyla poskytnuta možnost jeho provedení. Než i kdyby žalobce nebyl pozastavil výpisy z běžných účtů, nebyl by beze všeho pozbyl nároku nyní uplatňovaného. Uznání zjištěného zůstatku (saldá) má sice účinek novace a jest samostatným důvodem zavazovacím, jak správně vyložil soud odvolací ve shodě s míněním Stauba-Piska, — ale to nevylučuje odporu proti uznanému zůstatku za předpokladů kondikce (Staub-Pisko čl. 291 § 18) a právě o kondikci tu jde. Odvolací soud ovšem pokládá kondikci za vyloučenou dle §u 1432 obč. zák., ale názor ten byl by správným jen tehdy, kdyby byl žalobce při konečném vypořádání se žalovanou dne 28. května 1923 zaplatil svůj dluh bez výhrady, neboť tu by bylo lze tvrditi, že vědomě zaplatil něco, co nedluhoval. Ale žalobce tvrdil, že učinil tak jen s výhradou. Placení s výhradou nebylo by však vědomým placením nedluhu a zakládalo by kondikci i bez omylu (Ehrenzweig 1920 II/1 § 417 str. 668), tak že by neobstál ani poukaz odvolacího soudu na nedostatek žalobcova omylu. Žalovaná arci popřela tvrzenou výhradu a nižší soudy v tom směru ničeho nezjistily. Z toho jest patrné, že odvolací soud správně neposoudil věc po stránce právní, a že věc není zralou k rozhodnutí, pročť jsou opodstatněny dovolací důvody čís. 4 a 2 §u 503 c. ř. s. Především nutno zjistiti, zda se při konečném vypořádání mezi stranami — 28. května 1923 — stala žalobcem tvrzená výhrada čili nic. Vyrovnal-li žalobce svůj tehdejší dluh u žalované bez výhrady, nemá ovšem nároku kondikčního (§ 1432 obč. zák.). Pakli by však bylo zjištěno, že zaplatil s výhradou, bylo by dále zjistiti, kdy a jakým způsobem se žalovaná vypořádala s firmou R. & Co. ohledně kupu a prodeje sporných akcií, neboť teprve potom bude lze spolehlivě usouditi, co může žalovaná po právu požadovati na žalobci a čím jest žalobce jí povinen, — a podle toho rozhodnouti, zda žalobcův nárok jest odůvodněn čili nic.

Čís. 4344.

Byla-li před měnovou rozlukou uzavřena pojišťovací smlouva s maďarskou pojišťovnou, jest vyplatiti pojistný peníz v Kč, třebas dle pojišťovacích podmínek byla splništěm Budapešť. Dlužno přihlídnouti

i k tomu, že pojišťovna vyplatila témuž pojištěnci před krátkou dobou jinou pojistku v Kč.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1924, Rv II 504/24.)

Žalobce, bydlící v Brně, uzavřel se žalovanou budapeštskou pojišťovací společností dvě pojišťovací smlouvy na dožití a úmrtí, dle první pojistky na 10.000 K, splatných dne 30. prosince 1921, dle druhé pojistky na 30.000 K, splatných dne 25. března 1922. Onen peníz vyplatila žalovaná žalobci v Kč, na tento však zaplatila pouze 5.000 Kč a zbytek chtěla vyplatiti v maďarských korunách, což žalobce odmítl a domáhal se žalobou zaplacení 25.000 Kč. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** uznal podle žaloby, **o d v o l a c í s o u d** rozsudek potvrdil. **D ů v o d y:** Aby mohlo býti zjištěno, v které měně má býti pojištěná suma žalobci vyplacena, jest nutno vyzkoumati úmysl a pravou vůli stran při uzavírání smlouvy. Dle své povahy byla tato smlouva smlouvou o životní pojištění, jež měla býti podle police ze dne 22. (29.) dubna 1902 realizována dne 25. března 1922 částkou 30.000 K. Jde tedy o určitý druh nároku na zaopatření, při čemž obě strany měly úmysl a záměr, by vnitřní peněžní hodnota pojišťovací sumy, která měla býti dne 25. března 1922 vyplacena, rovnala se oné peněžní hodnotě, kterou mělo 30.000 K v roce 1902 v době uzavření smlouvy. Žalobce počítal s tím, že touto částkou budou řešeny určité otázky jeho vlastního zaopatření, nebo v případě jeho smrti otázky zaopatření jeho rodiny; tento účel a záměr mohl však býti pouze tenkrát splněn, když suma pojišťovací mohla býti vyplacena v předválečných korunách samozřejmě v tehdejší ceně těchto korun, ve kterých byly placeny i premie. Ježto však to není možno následkem politického převratu, musí býti žalobci vyplaceny aspoň koruny československé, ježto se svou vnitřní hodnotou daleko více blíží koruně z doby mírové nežli koruna maďarská. Z okolnosti, že žalovaná si podle §u 16 (2) poj. podm. vymínila Budapešť za splniště, nemůže odvolatelka vyvozovati, že má platiti pojišťovací sumu v maďarských korunách, neboť tehdy byla měna ještě společná a strany, ujednávající tuto smluvní doložku, mohly jíti za jiným cílem. Kdyby byla žalovaná již tehdy měla v úmyslu, vyplatiti valutu svého času v cizí měně, tedy by to byla musela též vyjádřiti. Je též nepodstatné, v jaké měně zřizovala žalovaná svůj rezervní fond, ježto žalobce nemohl na zřízení tohoto fondu míti vlivu a bylo věci žalované, postarati se o to, by mohla svého času splatné pojišťovací částky bez vlastní škody vypláceti svým komitentům. Ostatně její tvrzení, že ona jako maďarská pojišťovací společnost nebyla povinna krýti své premiové rezervy hodnotami rakouskými, je novotou, v odvolacím řízení nepřipustnou. Žalovaná nemůže se s úspěchem odvolávat na § 6 zákona ze dne 10. dubna 1919, čís. 187 sb. z. a n., ježto toto ustanovení nevylučuje zásadně, by se přece neplatily ve měně československé též staré závazky, znějící na koruny, které nejsou splatné v oblasti Československé republiky, jsou-li tu zvláštní okolnosti. Strany projevíly konečně vůli, by po rozluce měnové nastoupily na místo korun rakousko-uherských koruny českoslo-

venské též tím, že žalovaná vyplatila druhou pojišťovací sumu 10.000 K dne 31. prosince 1921, tedy o 3 měsíce dříve splatnou, žalobci též v korunách československých (§§ 863 a 914 obč. zák.). Tvrzení odvolatelky, že bylo vyplaceno tehdy ve měně československé proto, poněvadž kursovní rozdíl byl tehdy nepatrným, jest jednak nepřipustnou novotou, jednak nerozhodujícím zde motivem jejího tehdejšího jednání.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatelka vytýká odvolacímu soudu, že nesprávně posoudil věc po stránce právní (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), než výtku ta není odůvodněna. Dovolací spis obsahuje ve své první části toliko reprodukci důvodů napadeného rozsudku, v druhé části pak opakuje — a to z převážné části doslovně — vývody spisu odvolacího. Tyto vývody byly již vyvráceny soudem odvolacím a to v podstatě správně a ve shodě s tím, co v podobných případech, známých i dovolatelce, vyložil nejvyšší soud, který nemá příčiny, by se v tomto případě odchýlil od svého stanoviska, a proto odkazuje dovolatelku na důvody odvolacího rozsudku. Žalovaná trvá na tom, že stanovisko, zaujaté nejvyšším soudem, zde proto neobstojí, poněvadž pro uherské pojišťovací společnosti platily zvláštní odchylné předpisy, dle kterých tyto pojišťovací společnosti nebyly povinny, zřídit na území bývalého Rakouska generální representace, podržely své hlavní sídlo ve svém státě a nebyly povinny, krýti premiové rezervy hodnotami tuzemskými (rakouskými), jako jiné cizozemské pojišťovací společnosti. Odvolací soud odmítl tyto námitky jako nepřipustné novoty a žalovaná tomu neodporuje. Než, i kdyby bylo hleděno k oněm námitkám, nezískala by tím žalovaná ničeho, neboť nebylo by lze přiznati jim významu. Plynulo by z nich toliko, že uherské pojišťovací společnosti požívaly určitých výhod a byly do jisté míry postaveny na roveň tuzemským pojišťovacím společnostem. O těch však platí ve zvýšené míře to, co o cizozemských společnostech pojišťovacích. Jak kryla žalovaná společnost tuzemské pojistky, jest její vnitřní záležitostí a nemůže se dotýkati práv tuzemských pojištěnců. Konečně lze připustiti, že žalovaná, vyplativši žalobci dřívější pojistku 10.000 K v prosinci 1921 v korunách československých, nechťela tím obecně a pro v š e c h n u b u d o u c n o s t projeviti svou vůli, že bude (všem) příslušníkům Československé republiky vypláceti dospívající pojištěné sumy v měně československé, ale tím není vyvrácena správnost předpokladu odvolacího soudu, že v p o m ě r u k ž a l o b c i nasvědčuje ona skutečnost tomu, že žalovaná po měnové rozluce chtěla, aby na místo pojištěných korun rakousko-uherských nastoupily koruny československé.

Čís. 4345.

Dopravní řád železniční.

Poplatek za použití vozů (zdržné, stojné) může býti počítán jenom za ten čas, po který zůstalo zboží skutečně ve voze naloženo, kdežto